

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί του Εθνικού Συντονιστικού Φορέα για την Καταπολέμηση της Απάτης κατά των Οικονομικών Συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νόμος του 2023»

Παρόντες:

Χρύσης Παντελίδης, αναπλ. πρόεδρος

Αντρέας Καυκαλιάς

Χάρης Γεωργιάδης

Σταύρος Παπαδούρης

Ονούφριος Κουλλά

Μη μέλη της επιτροπής:

Σάβια Ορφανίδου

Αλέκος Τρυφωνίδης

Άριστος Δαμιανού

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 4 και 11 Μαρτίου, καθώς και στις 8 και 15 Απριλίου 2024. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, του Τμήματος Φορολογίας και του Τμήματος Τελωνείων του ίδιου υπουργείου, της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών, του Γενικού Λογιστηρίου, του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, καθώς και της Αστυνομίας Κύπρου, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών, της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς και του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου.

Το Υπουργείο Εσωτερικών, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της εξέτασης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν επίσης

η πρόεδρος της επιτροπής κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, καθώς και τα μέλη της κ. Χρίστος Χριστοφίδης, Σωτήρης Ιωάννου και Ηλίας Μυριάνθους.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η θέσπιση νομοθεσίας για τη θεσμοθέτηση του ήδη συσταθέντος Εθνικού Συντονιστικού Φορέα για την Καταπολέμηση της Απάτης κατά των Συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Φορέας) και η εισαγωγή ρυθμίσεων που αφορούν στη συνεργασία αυτού με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) κατ' εφαρμογή των διατάξεων σχετικών ενωσιακών κανονισμών.

Ειδικότερα, το νομοσχέδιο προβλέπει για την εφαρμογή των ακόλουθων πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ):

1. «Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου της 11^{ης} Νοεμβρίου 1996 σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες».
2. «Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του Κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου».
3. «Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18^{ης} Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ.

223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012».

4. «Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων».
5. «Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2^{ας} Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013».

Όπως είναι γνωστό, ο Φορέας συστάθηκε κατά το έτος 2002, με βάση σχετικές αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου και αποτελεί την αρμόδια αρχή για την αποτελεσματική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με την OLAF για σκοπούς καταπολέμησης της απάτης κατά των συμφερόντων της ΕΕ.

Πρόεδρος του Φορέα είναι ο Γενικός Λογιστής ή εκπρόσωπός αυτού και απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

1. Τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή εκπρόσωπο αυτού.
2. Τον γενικό διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών ή εκπρόσωπο αυτού.
3. Τον γενικό διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών ή εκπρόσωπο αυτού.
4. Τον Αρχηγό Αστυνομίας ή εκπρόσωπο αυτού.

5. Τον Επίτροπο Αγροτικών Πληρωμών ή εκπρόσωπο αυτού.
6. Τον Έφορο Φορολογίας ή εκπρόσωπο αυτού.
7. Τον διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων ή εκπρόσωπο αυτού.

Σημειώνεται ότι ο Γενικός Ελεγκτής και ο Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου ή εκπρόσωπος εκάστου εξ αυτών έχουν δικαίωμα να παρακάθονται στις συνεδρίες του Φορέα ως ανεξάρτητοι παρατηρητές και να εκφράζουν τις απόψεις τους.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του νομοσχεδίου επί της αρχής η εκπρόσωπος του Γενικού Λογιστηρίου δήλωσε ότι το νομοσχέδιο ετοιμάστηκε κατόπιν σχετικών οδηγιών της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας για σκοπούς προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ από απάτες και παρατυπίες, καθώς και ενίσχυσης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την ίδια εκπρόσωπο, με τον προτεινόμενο νόμο ρυθμίζονται τα ακόλουθα ζητήματα:

1. Η συνεργασία μεταξύ του Φορέα και της OLAF και η παροχή της αναγκαίας υποστήριξης στους υπαλλήλους της για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων τους.
2. Η λήψη κατάλληλων προληπτικών ή άλλων αναγκαίων μέτρων σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες αρχές, κυρίως για τη διαφύλαξη αποδεικτικών στοιχείων.
3. Η υπό όρους πρόσβαση της OLAF σε πληροφορίες που τηρούνται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στις περιπτώσεις διερεύνησης υποθέσεων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες είτε της ίδιας είτε του Φορέα.
4. Η από κοινού διενέργεια επιτόπιων ελέγχων σε υποστατικά από τον Φορέα και την OLAF.
5. Τα ποινικά αδικήματα στην περίπτωση μη παροχής, καταστροφής ή παραποίησης στοιχείων τα οποία ζητούνται από την OLAF.

6. Η λήψη μέτρων για την αναφορά παρατυπιών, περιλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης κατά των συμφερόντων της ΕΕ.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας δήλωσε ότι η OLAF αποτελεί ανεξάρτητη υπηρεσία της ΕΕ, η οποία έχει την ευθύνη διενέργειας διοικητικών ερευνών σε εξωτερικό επίπεδο, δηλαδή στα κράτη μέλη, καθώς και σε εσωτερικό επίπεδο, δηλαδή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Ευρωκοινοβούλιο, με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ από απάτες και παρατυπίες σε σχέση με τη διαχείριση ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Όπως η ίδια εκπρόσωπος ανέφερε, με βάση το ενωσιακό δίκαιο, καθώς και σχετικές αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ, κάθε κράτος μέλος έχει την ευθύνη παροχής στην OLAF της απαραίτητης υποστήριξης, καθώς και πρόσβασης σε υποστατικά και πληροφόρηση, με σκοπό τη διενέργεια ελέγχων και την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων της. Ως εκ τούτου, με το νομοσχέδιο μετεξελίσσεται ο Φορέας, ώστε να ανταποκρίνεται ως αρμόδια αρχή στις υποχρεώσεις του για συνεργασία με την OLAF ως προς τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων σε οργανισμούς στη Δημοκρατία αναφορικά με τη διαχείριση ευρωπαϊκών κονδυλίων.

Οι εκπρόσωποι του Τμήματος Φορολογίας και του Τμήματος Τελωνείων του Υπουργείου Οικονομικών, της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών, του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, της Αστυνομίας Κύπρου, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, καθώς και της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Η εκπρόσωπος του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συμφώνησε με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και εισηγήθηκε την τροποποίηση του νομοσχεδίου, ώστε να επέλθουν σε αυτό μικρής έκτασης

διορθώσεις σε σχέση με επιμέρους πρόνοιές του που αφορούν στη συλλογή πληροφοριών για τους πραγματικούς δικαιούχους, καθώς και στην πρόσβαση μελών του Φορέα σε πληροφορίες που τηρούνται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για σκοπούς μεταβίβασής τους στην OLAF.

Η Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου συμφώνησε με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, τονίζοντας παράλληλα την ανάγκη θέσπισης αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων και διακυβέρνησης με στόχο την πρόληψη και αποτροπή φαινομένων απάτης και παρατυπιών και περιορισμού του κινδύνου επιβολής οικονομικών κυρώσεων στη Δημοκρατία.

Ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου συμφώνησε με το νομοσχέδιο και εισηγήθηκε όπως το κείμενό του τροποποιηθεί, ώστε να επέλθουν ορισμένες διορθώσεις για σκοπούς περαιτέρω διασφάλισης της νομιμότητας και μη αμφισβήτησης των αποφάσεων και των ενεργειών του Φορέα κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων του.

Σημειώνεται ότι η Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς και ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος κατέθεσαν γραπτά υπομνήματα με τις εισηγήσεις τους επί του προτεινόμενου νόμου.

Στη βάση των πιο πάνω εισηγήσεων, το Υπουργείο Οικονομικών στις 5 Απριλίου 2024 κατέθεσε αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου, στο οποίο περιλήφθηκαν ρυθμίσεις με τις οποίες διασαφηνίζονται τα ακόλουθα:

1. Η διαδικασία συλλογής πληροφοριών για τους πραγματικούς δικαιούχους.
2. Η παροχή εξουσιοδότησης από τον πρόεδρο του Φορέα σε λειτουργό για σκοπούς εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων του Φορέα, με την προϋπόθεση ότι ο λειτουργός αυτός θα προέρχεται από τα μέλη του.
3. Η δυνατότητα διενέργειας έρευνας σε κατοικία, στην περίπτωση που

χρησιμοποιείται για επαγγελματικούς σκοπούς.

4. Η δυνατότητα έκδοσης εντάλματος έρευνας από επαρχιακό δικαστήριο, σε περίπτωση που παρακωλύεται η είσοδος σε υποστατικό για τη διενέργεια έρευνας από τον Φορέα και την OLAF χωρίς νόμιμη δικαιολογία.

Επιπροσθέτως, στο νομοσχέδιο περιλήφθηκαν πρόνοιες που αφορούν στην εξουσία έκδοσης κανονισμών από το Υπουργικό Συμβούλιο για τη ρύθμιση οποιουδήποτε θέματος προκύψει στο πλαίσιο εφαρμογής της νομοθεσίας και στη σύναψη μνημονίων συνεργασίας μεταξύ του Φορέα και άλλων κρατών μελών, τρίτων χωρών και φορέων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του θέματος στην ολομέλεια του σώματος.

23 Απριλίου 2024

Αρ. Φακ.: 23.01.064.075-2023

ΑΚ/ΕΛ.Π/ΑΛ